

شماره جدید نشریه فرهنگستان علوم

پنجاهوهمین شماره نشریه فرهنگستان علوم با سرمقاله رضا داوری اردکانی با عنوان «ما آینده خودمانیم» منتشر شد. در بخش معرفی این شماره نشریه، «مرکز مطالعات علم و فناوری فرهنگستان علوم و اهم فعالیت‌های آن در سال ۱۳۹۴»، «آکادمی ملی علوم آلمان، لنوبولدینا» و «سازمان همکاری بین آکادمی‌ها (شبکه جهانی آکادمی‌های علوم)» معرفی شده‌اند. معرفی کتاب‌های «افاق فلسفه در سپهر فرهنگ (گفت‌وگوی حامد زارع با رضا داوری اردکانی)»، «زبان‌شناسی شناختی»، «کاربرد طیف‌سنجی فلورسانس در علوم زیستی» و «بوم‌شناسی گیاهان زراعی (ترجمه علیرضا کوچکی و همکاران) از دیگر مطالب نشریه شماره ۵۷ است.

نگاه

بررسی اندیشه‌های استاد حسین هیکل اندیشمند فقید معاصر مصر

اعتدال در مشی و انصاف در داوری

نشست علمی «بررسی اندیشه‌های استاد حسین هیکل اندیشمند فقید معاصر مصر» در ادامه سلسله گفت‌وگوهای فرهنگی ایران و جهان عرب در دو نوبت صبح و عصر به همت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و همکاری دانشگاه علامه طباطبایی، با حضور استادانی از ایران و جهان عرب، در تالار شهید مطهری دانشکده زبان و ادبیات خارجی دانشگاه علامه طباطبایی برگزار شد. این نشست با حضور محمدحسین هاشمی معاون فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، سلیمی رئیس دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه علامه طباطبایی، شجاع احمدوند معاون پژوهشی دانشکده علامه طباطبایی و استادان، دانشجویان و فرهنگ‌پژوهان ایران و جهان عرب برگزار شد. همچنین استادان و روسای دانشگاه‌هایی از کشورهای الجزایر، بلغارستان، عراق، تونس، قطر و لبنان به تدوین آراء و اندیشه‌های این شخصیت برجسته و متفکر پرداختند.

۵) رابط جهان عرب و اسلام

حسن عبدالحسین فلاح، رئیس دانشکده المستنصره بغداد در مراسم افتتاحیه این نشست در سخنانی به نقش مهم هیکل در ارتباط‌سازی میان ایران و جهان عرب و آثار منتشره او در این باره اشاره کرد و در راستای تقویت گفت‌وگوهای فرهنگی، پیشنهاد داد که هر ساله جایزه‌ای به نام یکی از شخصیت‌های جهان عرب تعیین شود و این امر به عنوان بهانه‌ای برای تجمع دانشگاهیان ایران و جهان عرب و به‌منظور تبادل افکار قرار گیرد. محمد ابوعاصی، رئیس مرکز مطالعات خاورمیانه از بلغارستان به‌عنوان سخنران اول بر اشتراکات کامل فرهنگی ایران و جهان عرب تاکید کرد و گفت: «اختلافات سیاسی است که اختلافات فرهنگی را می‌آفریند.» وی با محکوم کردن اقدامات حکام مرتجع عرب علیه ایران و حزب‌الله، این‌گونه اقدامات را در راستای اهداف صهیونیست‌ها دانست.

۶) درک منصفانه ایران

در مراسم اختتامیه این نشست، قهرمان سلیمانی معاون پژوهشی و آموزشی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی نیز در سخنانی گفت: «جامعه ایران بیش از نیم قرن است که با حسین هیکل و آثار او آشناست و نسل ما از افکار او تاثیر پذیرفته و ذهنیت مثبت دارد.» وی افزود: «حسین هیکل در ساحت معنوی جهان معاصر اسلامی سهم سازنده‌ای داشته و هیکل همیشه بر گفت‌وگو تاکید داشته و برای بهره‌گیری از تجربه‌های تاریخی به راهی برای اصلاح مسیر پیش رو تاکید می‌کرد.» سلیمانی افزود: «اعتدال در مشی و انصاف در داوری دو تجربه بزرگ تاریخی بود که حسین هیکل از تجربه‌های تاریخی معاصر در جهان بهره گرفت. هیکل این درس را در مناسبات با ایران نیز حفظ کرد و به‌عنوان یک عرب مستقل درک او نسبت به ایران براساس اعتدال و انصاف بود و همواره مسائل ایران را در بر می‌گرفت.»

#

درباره نظام فکری فردوسی در سالروز بزرگداشت او

اهمیت استراتژیک اندیشه فردوسی

با سیطره علوم فنی، پزشکی و منطقی مکانیکی زیست و تولید فکر می‌کنند. این فضا مهندسان را با غایت‌های بنیادگرایانه رادیکال بر سر همه سیاست‌گذاری‌های

جامعه استیلا بخشیده است. نتیجه همگرایی اهداف بنیادگرایانه و روش‌های مهندسانه دشمنی با علوم انسانی و مجموعه ادبیات است که درنهایت فرهنگ انتقادی و گفت‌وگو را از میان برده است و در همه امور خصوصی شهروندان مداخله می‌کند. از سوی دیگر نخبگان ادبیات فارسی نیز با تعداد کم و اغلب منزوی به روش‌های ظاهری و درونی روی آورده‌اند و شاید همچون میراث ادبی بیشتر درک می‌شود. ادبیات به معنای متون نظم و نثری که از گذشته به ارث رسیده است، تقریباً همه میراث فکری و جهان‌بینی ایرانی از خردمزدایی تا خرد شیعی را در خود جای داده است. این متن به بررسی اهمیت استراتژیک اندیشه فردوسی می‌پردازد. از منظر چهار مساله مهم و اغلب تکراری که از زمان فردوسی تاکنون فراوانی دارد؛ خواندن، تفسیر، نقد کردن و گسترده شدن شبکه فردوسی‌پژوهی در بافتار علوم انسانی می‌تواند بخشی از مشکلات امروز ما را حل کند.

نخبگان فردوسی‌سستیز: نخبگان فکری امروز ایران در فضای کمی، ریاضی‌محور

اندیشه

شنبه ۲۵ اردیبهشت ۱۳۹۵ | ۷ شعبان ۱۴۳۷ | ۱۴ می ۲۰۱۶ | شماره ۱۹۴۳

بحران‌های بزرگ پیروز درآمده است. مدارا، احترام به خرد و سلسله‌مراتب و داشتن ادب در همه مناسبات می‌تواند توده را شکل دهد و آنها را به شهروندانی مسئولیت‌پذیر تبدیل کند. شاهنامه حتی در زمان صفویه و قاجار نیز به اندازه امروز مغفول نبوده است، چراکه اکنون تلویزیون و ماهواره بسا همه تکنولوژی و توان بالا جای قهوه‌خانه را گرفته و انحصار بزرگی در جهت‌دهی عرصه عمومی رقم زده‌اند.

جوانان نسبی‌گرای مجازی: بحران سوم که به خوبی قابل لمس است، نوجوانان و جوانان ایران‌مین هستند که در فضای سیال و مجازی عصر اطلاعات به سمت رویه‌های مصرفی، لذت‌گرا و روزمره جهان سایبر شناور شده‌اند. شاهنامه فردوسی و فرهنگ دینی و ملی آن روایتی هویت‌بخش از تداوم فرهنگ ایران‌شهری است که جای آن در سیاه‌چاله عصر پست‌مدرن به خوبی احساس می‌شود. اگرچه عناصر فرهنگ ملی و نمادهای ایرانی در حال بازگشت در شبکه‌های مجازی هستند اما برخی انگیزه‌های مذهب‌ستیزانه، ایران‌هراس و سلطنت‌طلب این فضا را در شیفتگی کورکورانه‌ای قرار داده‌اند که گاهی جای دوست و دشمن را به هم می‌زنند. از لحن بی‌مایه جوانان، غلط‌های املایی و دایره واژگانی محدود گرفته تا ناتوانی

به مناسبت درگذشت زکریای رازی

فیلسوف پیشرو

امری وجودی نیست و به عبارتی از رنج ساطع می‌شود و رنج یعنی گذر از حالت طبیعی به‌وسیله امری تاثیرگذار که اگر ضد آن ایجاد شود باعث خلاصی از رنج و بازگشت به حالت طبیعی شود لذت حاصل می‌شود، اما اگر امری که باعث ایجاد لذت شده باز ادامه یابد، بار دیگر از حالت طبیعی خارج شده بهره‌می‌برده است، آرای رازی از مباحث فلسفی اندیشمندان جهان اسلام، فلاسفه یونان‌باستان، متفکران ایرانی و پیروان مانی نشأت گرفته است. فلسفه او به سرعت پس از مرگش از بین رفت که به نظر می‌رسد دو دلیل را باید در این امر دخیل دانست: ۱- در دوره‌ای که اندیشه‌های ارسطو بر جهان اسلام سایه افکنده بود و نوافلاطونیان حاکمان بالمنازع بوده‌اند رازی متفکری پیشرو محسوب می‌شد که افکارش در خارج از گردونه تسلط مباحث فلسفی عصرش نمود یافته بود. ۲- نگاه ویژه او به مباحث اعتقادی سبب شده است تفکراتش در زمره افکار ضاله جای گیرد و در نتیجه از بسط و گسترش آن جلوگیری شود.

پنج اصل قدیمی و ابدي: رازی پنج اصل قدیمی و ابدي خود را چنین بر می‌شمارد: خالق، نفس کلی، ماده نخستین هیولی (جهل محض)، مکان مطلق (خلأ) و زمان مطلق (دهر). **جهان سرای شر است:** رازی معتقد است شر در عالم وجود بیش از خیر است و اعتقاد دارد وجود انسان نعمت و شری بزرگ است که تنها راه برون‌رفت از آن فلسفه و اندیشیدن است؛ هر که فلسفه بیاموزد و عالم خویش را بشناسد و کم‌آزار باشد و دانش آموزد، از این شدت بکاهد.

لذت و رنج: در نگاه رازی لذت اصل قدیمی و ابدي خود را چنین بر می‌شمارد: خالق، نفس کلی، ماده نخستین هیولی (جهل محض)، مکان مطلق (خلأ) و زمان مطلق (دهر). **جهان سرای شر است:** رازی معتقد است شر در عالم وجود بیش از خیر است و اعتقاد دارد وجود انسان نعمت و شری بزرگ است که تنها راه برون‌رفت از آن فلسفه و اندیشیدن است؛ هر که فلسفه بیاموزد و عالم خویش را بشناسد و کم‌آزار باشد و دانش آموزد، از این شدت بکاهد.

لذت و رنج: در نگاه رازی لذت اصل قدیمی و ابدي خود را چنین بر می‌شمارد: خالق، نفس کلی، ماده نخستین هیولی (جهل محض)، مکان مطلق (خلأ) و زمان مطلق (دهر). **جهان سرای شر است:** رازی معتقد است شر در عالم وجود بیش از خیر است و اعتقاد دارد وجود انسان نعمت و شری بزرگ است که تنها راه برون‌رفت از آن فلسفه و اندیشیدن است؛ هر که فلسفه بیاموزد و عالم خویش را بشناسد و کم‌آزار باشد و دانش آموزد، از این شدت بکاهد.

فرهنگستان

Sat | 14 May 2016 | vol.07 | No. 1943

خبرنامه

نقد، تاریخ جامع ایران

انجمن علمی دانشجویان تاریخ دانشگاه تهران در ادامه سلسله نشست‌های نقد و بررسی کتاب «تاریخ جامع ایران» نشست پایانی خود را برگزار می‌کند. نشست چهارم و پایانی این سلسله جلسات با عنوان «تاریخ جامع ایران در یک نگاه» با حضور سیدمحمدکاظم بجنوردی، سیدصادق سجادی، روزبه زرین کوب و حسن حضرتی امروز (۲۵ اردیبهشت) از ساعت ۱۵ تا ۱۷ در تالاباستانی پاریزی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران برگزار می‌شود.

دومین نشست جشنواره فارابی

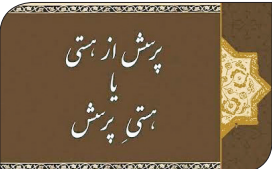
دومین نشست هشتمین دوره جشنواره بین‌المللی فارابی با حضور پاتریک ریگنیرگ، در پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، برگزار می‌شود. این نشست امروز (۲۵ اردیبهشت) برگزار خواهد شد و ریگنیرگ با موضوع «مطالعات میان‌رشته‌ای در هنر» سخنرانی می‌کند. ریگنیرگ کارشناس بخش خارجی ششمین دوره جشنواره فارابی بوده است. این نشست از ساعت ۱۱ تا ۱۲ خیابان انقلاب، خیابان استاد نجات‌اللهی، کوچه سلمان پاک، پلاک ۹ برگزار می‌شود.

نقش داستان‌های بومی در آموزش تفکر

گروه فلسفه برای کودکان پژوهشکده اخلاق و تربیت پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی نشست تخصصی «نقش داستان‌های بومی در آموزش تفکر به کودک و نوجوان» را برگزار می‌کند. این نشست با حضور تقی پورنامداریان، محمد پارساناسب، حسن ذوالفقاری و سعید ناجی یکشنبه ۲۶ اردیبهشت ۹۵ از ساعت ۱۴ تا ۱۸ در محل سالن فرهنگ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی واقع در بزرگراه کردستان، خیابان ایران‌شناسی (۶۴) برگزار می‌شود.

پرش از هستی یا هستی پریش

کتاب «پرش از هستی یا هستی پریش» اثر جدید غلامحسین ابراهیمی‌دینانی استاد دانشگاه تهران از سوی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران چاپ و منتشر شد. کتاب «پرش از هستی یا هستی پریش» درباره اندیشه هستی یا هستی اندیشه بحث می‌کند و در ادامه از چستی معنی سوال می‌کند و از خوانندگان می‌پرسد که چگونه می‌توان به آن رسید. «ذهن جهان یا جهان و ذهن» در کنار بحثی با عنوان «تصور و تصدیق یا فقط تصدیق» از دیگر مباحث مطروحه در اثر جدید دینانی است. کتاب «پرش از هستی یا هستی پریش» اثر جدید غلامحسین ابراهیمی‌دینانی از سوی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران منتشر شده است.